

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאני שליט"א

ר'ח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

כי עם קשה עורף אתה (לג. א)

מורגל בפי האנשים לומר 'התימנים עקשנים' לגנאי, אך מאז שהייתי קטן דרשתיה לשבח. ולמה?

אם ננבור לבדוק ראשית עמנו מהיכן נובעת עקשנות זו, נגיע עד אבי האומה אברהם אבינו, יחיד בעולם מהעבר השני ע"כ נקרא אברם העברי, נלחם בכל כוחו עוד בעודו טליא בגיל שלוש, והתעקש בכל עוז בצדקתו שיש בורא לעולם וכו', גם כשהושלך למאסר לתקופה ארוכה ללא ידידים ומכרים. ואם חייו היה נשבר מעקשנותו זו ואפי' פעם אחת, האם היינו קיימים היום כאומה?! לא לחינם קראו השי"ת 'אברהם אוהבי', אדם שהוא אוהב מישוהו אחר ימסור את נפשו עבורו, וכמאמר החכם מכל האדם, 'מים רבים לא יוכלו לכבות את אהבה ונהרות לא ישטפוה' (שיר השירים ח. ז) ויתעקש להגיע למה שלבו חפץ.

וכמו שמצאנו ברחל אמנו, שאמרה בלידת בנה השני של בלהה שפחתה, 'נפתולי אלהים נפתלתי' (בראשית ל. ח), ופירש"י 'לשון עקש ופתלתול, נתעקשתי והפצתי וכו', וע"כ זכתה ונתקבלה תפילתה כמובא שם.

וראה מהסיפור המובא בפינת 'בדרכיהם אתהלך' כמה תועלת עלתה לבחור, עקשנותו לשמור יהדותו.

ובזכות עקשנות אבותינו נשתמרה רק בעדתנו המסורה ועוד דברים רבים, היות ולא זו כמלא נימה ממה שקיבלו מאבותם ואבותם מאבותיהם, היא זאת שעמדה לנו עד דורינו אנו לשמר מסורת בת אלפי שנים עוד מזמן בית ראשון.

אך מאידך גיסא אם ישתמש האדם אם עקשנות זו לא לדרך ה', לא טוב יהיה גורלו וכמו שרואים בחטא העגל לאן הגיעו בעקשנותם (וכלפי ישראל דיבר הכתוב כמבואר מהפסוקים).

ע"כ ינתב האדם את בני ביתו וירגילים שינצלו את מדת עקשנותם לדרכי ה', לא לזרום עם הזרם כדג מת אלא להיפך, ובפרט בדורינו שהגלים שוצפים וקוצפים, והתפיסה בקרש ההצלה חייבת להיות חזקה, גם כשהמלח מכה וצורב בעינים.

וכשרואה שבנו מתעקש על דבר שאינו ראוי, לא יגיד לו איזה עקשן אתה! או נמאס לי מהעקשנות שלו. אלא יאמר לו, טוב שאתה עקשן סימן שיהודי אתה, אך תשתמש עם עקשנותך זו לדברים טובים, ללמוד תורה ביתר שאת ויתר עוז גם כשהנך עיף וכו'.

וזכורני בימי חרפי בישיבה, שאחד מהבחורים חשקה נפשו ללמוד גם בעת מנוחת הצהריים. והיה לומד בקול רם לבל ירדם ח"ו בלימוד. אך מכיון שהעייפות גברה עליו, היה נשמת ראשו בעל כרחו על הסטנדר שלפניו בתוך כדי לימוד בקול רם. והיה מתנמנם מעט ללא רצונו, ופתאום היה מתעורר כארי וממשיך ללמוד בקול רם, וכך היה חוזר חלילה מכח עקשנותו ללמוד וללמוד. אין בכונתנו לומר שיעשה האדם כך הלכה למעשה, אלא רק להבין עד כמה כוחה של עקשנות שיכולה להועיל.

ומי לנו גדול מרי עקיבא שהיה קשה הבנה ואפי' אי-ב' לא ידע, ובגיל ארבעים התחיל ללמוד. ועקב עקשנותו להצליח אכן הצליח והגיע לפסגות גבוהות, כמובא באריכות בספר 'חיי אושרי' על ר' עקיבא.

אך גם יש לתת לב שאפי' אם אירענה שגיאה להורה או למחנך, אסור שהבן יתעקש כנגד, אלא ירצה דבריו בדרך שאלה וכדו', גם אם האמת יורה דרכו. ויאמר לזכרה של אימי ע"ה שחינכה אותנו לזאת, בחכמה ובתבונה, אך אין כעת מקום להאריך בזאת, ושלי ושלכם שלה הוא.

פניני הלכה

לא שכרות אלא בסום

גמרא (מגילה ז:.) 'אמר רבא, חייב אָנִישׁ לְבַסְמֵי בְּפִתְיָא עַד דְּלֹא יָדַע בֵּין אַרוּר הַמֵּן לְבוּרֵךְ מְרַדְכֵי וכו', וכתב ב'ארחות חיים' (הביאו הבי"י סי' תרצ"ה) לא שישתכר, שהשכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגי"ע ושי"ד וכמה עבירות זולתן, אך **שיתשה יותר מלימוד מעט ע"כ.** וכ"כ היב"ח משם הרב הגדול 'ריבנו אפרים' ושכ"כ 'בעל המאורי' ו'הרי"ף משמו, והבי"ח הגדיר את שיעור השתיה, וז"ל: צריך לשתות הרבה מלימודו שייטב לבו במשתה ויהא שתוי או אפילו שיכור שאינו יכול לדבר לפני המלך **רק שתהא דעתו עליו,** עכ"ל. ולשון 'ריבנו הרמב"ם' (הלי מגילה פ"ב הטי"ו) 'ישותה יין עד **ששתכר וירדם בשכרותו,** עכ"ל. וכן העלו 'האחרונים' להלכה. וזה לשון היש"ע מקוצר' (סי' קכ"ג סי"ו): כיון שכל הנס היה על ידי יין, ושתי נטרדה במשתה היין ובאה אסתר במקומה, וכן עניין המן ומפלתו היה ע"י יין, לכן חייבוננו חכמינו ז"ל להרבות בשתיית יין. ואמרו חייב אינש וכו'. ולפחות ישתה יותר מהרגלו כדי לזכור את הנס הגדול וייש, ומתוך שיישן אינו יודע בין ארוך המן לבורך מרדכי. **ואולם מי שהוא חלוש בטבעו, וכן מי שידע בעצמו שעל ידי כך יזלזל חס ושלום באיזו מצוה, בברכה או בתפילה שיבא חס ושלום לקלות ראשו, מוטב שלא יתבסם,** וכל מעשיו יהיו לשם שמים.

התודה והברכה לכל ההורים אשר נתנו זכר למחצית השקל' לחיזוק מוסדותינו ו'מתנות לעניים' לנצרכי משפחות הת"ת. ישקוף ה' עליהם ממעון קדשו ויפן אליהם ברחמים וברוב טובו. לבל יחסר מביתם טובה וברכה, בשפע וברוח גדול מידו הפתוחה

מרבני הקהילה

הרה"ג משה רצאבי שליט"א
רב ק"ק פעולת צדיק

לסגור פרי שיש בו תולעים בתוך שקית בשבת

פתרונות לשבת 'תצוה'
אחודה חידה! אשת אגג, סבתא רבה של המן (אור האפילה)
הזוכה בהגרלה: אליאב לוי.
מי בתמונה? הרב סאלם קלאזן זצ"ל.
הזוכה בהגרלה: ידידיה נהרי.

אחודה חידה!
**מי הוא?
נעשה כנגד אחד
וגימטריא ק' שלו אחד**
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

נשאלתי: פרי שיש בו תולעים ובא לזרוק בשבת לאשפה, וקודם לכן רוצה לסגור הפרי בתוך שקית (באופן שאין בו איסור קושר, כגון בכריכה או בעניבה) כדי שלא יצאו התולעים לחוץ, מדאגה מדבר שמא יחזרו לאוכלין ומשום חשש איסור, ואי נמי משום מאיסות הנפש שתולעים יהלכו בביתו. אם יש לחוש בכך משום איסור ציד או לאו:

תשובה: מסתברא לענ"ד דאין לחוש בזה משום צידה, הואיל ושם הוא מקומם של אותם תולעים לשבוע מפריו ולאכלו מטובו. ואע"ג שאם הם מרגישים יד אדם הם משתדלים לברוח תכף, אבל בתוך הפרי עצמו טוב להם עמו כי הוא מזונם. וכמו שאין צידה בבהמות כפרה וסוס מטעם שאינם נשמטים מידי אדם, הכי נמי אין בתולעים אלו משום צידה באופן זה שסוגרם בשקית בעודם בפרי, כי בדרך כלל אינם מחפשים לצאת משם ואדרבה וכאמור.

וכן יש ללמוד ממה שכתב רש"י בביצה כב. גבי אווזין ותורנגולין בחוזרין לכלובן לערב בד"ה 'ימזונות עליך'. הלכך כבהמה הן וחשיבי מזומן, עכ"ל. ודון מהתם בקל וחומר לנדון דידן שכל היום הם בתוך מזונם זה דהיינו הפרי, דחשיבי שם מזומן וליכא שם צידה בהכי כלל. וכן ראיתי מובא להתיר מטעם זה בספר בנתיבות ההלכה מלאכת צד דף שסי"ח (קובץ תורני כרך ל"ז מהדורת והגית, ירושלים ת"ו). ובספר ארחות שבת פרק י"ד הערה ד' נסתפקו בזה, ומאאמו"ר שליט"א שמעתי גם כן שנראה לו טעם זה שכתבנו.

ועיקר דין צידה בתולעים אלו אינו אלא מדרבנן מפני שאין במינם ניצוד. ובענייננו נוסף עוד דרבנן דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה. וגם להרמב"ם דמחייב במשאצ"ג, כאן הוא מתעסק ופטור, דומה למש"כ בפרק י' הלכה כ"ה גבי רמשים המזיקין עינין שם, ובמגיד משנה שם בהלכה י"ז, ובבארות משה ס"ק שע"ג. ועוד שתולעים שהויתן מן הגללים ומן הפירות שהבאישו וכיוצא בהן, כתב הרמב"ם בפ"א ה"ב שהורגן פטור ע"ש. ולדעת המ"א סימן שט"ז סק"כ הוא פטור ומותר, הגם דנקטינן דפטור אבל אסור, ומכל מקום צידה קילא טפי מהריגה, וכמ"ש בבארות משה ס"ק ת"ב ד"ה אמנם, ובמילואים שם רס"י ס"ה, עיין שם. ואמנם אם הפרי התלע במחורב, או אפילו בתלוש אבל קודם שהבאיש, כתב הביאור הלכה דאיסור הריגתו מדאורייתא.

ותבנא לדינא, דכיון שהוא מילתא דרבנן, וכל שכן שהוא תרי או תלת דרבנן, נלע"ד דטפי יש לסמוך להתיר לסגור פרי מתולע בתוך שקית לזרוק לאשפה על פי הסברא שכתבנו לעיל. וכל שכן שיש לצרף סברת התוספות ר"ד והרב מעשה בצלאל והגרשז"א זצ"ל, שאין בתולעים אלו דין צידה כלל כיון שהם הולכים לאט ולעולם הם כניצודים ועומדים.

והבאתי את השלישית, דאפשר שאין מעשה זה של סגירת פרי מתולע להשליכו לאשפה מלאכת מחשבת, שהוא עושהו כלאחר יד ודרך איבוד, ובשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה, וכמ"ש בביצה יג. מה גם שעושים כן מחמת מיאוס וגדול כבוד הבריות, ומצינו להביאור הלכה בסי' שט"ז ס"ט סוד"ה מותר, בטעמו השני שלא אסרו חכמים להרוג כינים בשבת משום צערא ומאיסותא ע"ש.

ובפסקי מהרי"ץ סעיף צ"ג (מתשובותיו פעולת צדיק ח"ב סי' רל"א) כתב ששמעו שהעולם מטין טעם דהתירא לצוד לטאה המזקת, משום גרף שלך רעי שהנפש מואסת ראייתו. וכתב על זה דליתא, דאי מטעם זה הוה לן למיסר צידתו דטלטול הוא דרבנן וכאן צידה דאורייתא ואין לו דמיון וענין לזה ודוק, עכ"ל. וע"ש בבארות משה ס"ק שע"ח. אכן בנדון דידן אדרבה עיקר צידת תולעים אלו מדרבנן ויש מתירים לצודם אפילו לכתחילה וכדלעיל. וכל שכן יש לצרף כל הסברות שכתבנו לעיל. וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו יראנו נפלאות, להבין ולהורות, והיו למאורות, אכ"י.

מכבים את האש

המתנה
הכי
טובה...

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לדפואת, לעילוי נשמת. לפרטים במזכירות הת"ת: 03*9097022.

מחידושי רבותינו

ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם (ל.א. יז)

לזשי"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

מהליכות אבותינו

יגילו ברעדה'

הרבה מנהגים קדושים וטובים נתקבלו בקהילותינו יע"א, על אף שלא נהגו בהם בתקופת קדמונינו בתימן. עיניהם של גדולי העדה היתה פקוחה על כל ענין וענין אם לקבלו או לאו, למען לא תהיה ח"ו פרצה או יוצאת ברחובותיהם.

חלק מהדברים שלא קיבלום, הוא עניין התחפושות בפורים והרעשות בקריאת המגילה ופרט בבית הכנסת, שראו בזה פירצה בחומת הדת, הצניעות והקדושה.

ואדרבה נהגו להתלבש במלבושים נאים כבחגים לכבודו של-יום, ועם בגדים אלו באו לבית הכנסת, כיאה למקום קדוש, וכמאמר דוד המע"ה יגילו ברעדה', במקום גילה שם תהא רעדה, ועי"כ גם שירת אבותינו בפורים, היתה כולה יראת הי נסוכה על פניהם, ולא כאדם המאבד דעתו או כשכור מיינו. ולכן גם בקריאת המגילה לא הרעישו ולא דפקו על שולחנות אלא כבוד בית הכנסת במקומו מונח.

כתב הרב רבינו בחיי, לשון זה מורה על דבר נסתר הנמסר בצנעא, וירמוז על הענין הנסתר שיש במצות השבת. כמו המלך שהוא מצוה אל בנו או לעבדו הנאמן, תזכור הדברים אשר ביני וביןך וכי. ומוזה דרשו ז"ל במסכת יום טוב אמר רבי שעון בן יוחאי, כל המצוות שנתן הקב"ה, נתן להם בפרהסיא, חוץ מן השבת שנתן להם בצנעא, שנא' **ביני ובין בני ישראל**. והלא בפרהסיא נתנה, שהרי [היא] מכלל עשרת הדברות ששמעו אותן כל האומות, שכן כתיב ידודך הי כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך. אבל כיוונו חכמים על הענין הנסתר שבמצות השבת, כי הוא הניתן בצנעא, עכ"ל.

ואפשר עוד לפרש על דרך הפשט, ע"פ מה שאמרו חז"ל שמשנה במצרים ביקש מפרעה שיהיו ישראל נוחים מהעבודה יום אחד בשבוע, ובחר להם יום השבת. ממילא שלא ידעו אומות עולם שהיו משמרין את השבת לשם מצות שבת עד שנצטוו עליה, והיו סבורין כמו שאמר משה לפרעה שיתן להם יום אחד בשבוע לנוח, כדי שיוכלו לעסוק במלאכת הלבנים כהוגן בכל ימי השבוע. וזהו שאמר רשב"י חוץ מיום השבת שניתן להם בצנעא.

אמנם צריך לעיין במה שכתב רבינו בחיי בפרשת ויקרא, קול גדול ולא יסף, וכתיב נפשי יצאה בדברו, ולא היה נשמע חוץ למחנה ישראל, ע"כ. ומשמע שכל הדברות לא נשמעו לאומות העולם שהרי הדיבור לא היה נשמע חוץ למחנה ישראל.

ויש ליישב על דרך מה שמצאתי במדרש תג"א, ואין הספר בידי להעתיק לשונו. אמנם תוכן דבריו, ע"פ מה שאמרו חז"ל, וישמע יתרו וכי, י"א מתן תורה שמע ובא. ומהיכן שמע. אלא, כששמעו ערב רב הקולות של מתן תורה, ברחו למדבר ונתפורו, מן הפחד. ומצאו את יתרו, וסיפרו לו שהקב"ה נתן לישראל את התורה. וזהו שאמר הכתוב וירא העם וינעו וכי, והיינו ערב רב, ע"כ.

וגם אני זכור מדרש אחר, שכל האומות שמעו קול הברה, ולא היו יודעים מה הן הדברים. והלכו אצל נביאייהם ובלעם הרשע, ושאלו להם מה קול זה הברה בעולם. ואמרו להם, הקב"ה נגלה לישראל ונתן להם את התורה.

אי"כ אפשר לתרץ מה שכתב שלא היה הדיבור יוצא חוץ למחנה ישראל, היינו חיתוך האותיות והדברים, וזה לא נשמע לאומות העולם, אלא קול הברה, ולא ידעו אלא ע"י נביאייהם.

(יחן טובי' למהר"י בדיחי' זצ"ל)

בדרכיהם אתהלך...

ראשונים קא מסרי נפשיהו (הלך ב')

כשראה הגוי שדבריו לא השפיעו על הבחור כלל, התמלא חימה וקם בזעם ובחרון אפו הכהו מכות חזקות, בידיו וגם באחורי נשקו הגדול. היהודי בתבונתו שתק, ולא השיב לגוי שום דבר, לא לרעה ולא לטובה. אך הגוי המשיך להכותו, וגם מרט בחזקה את סימני פאותיו, עד שתלש מהם שערות רבות. כך נמשכו שעה ארוכה כל מיני צער וסבל, עד שהבחור פרץ בבכי, מרוב צער והפחד והכאב. למרות הכל, לא היה אפילו אחד מהגויים הנוסעים ברכב שמיחה בדבר. אלא כולם שתקו והשתוממו למראה עיניהם, מחכים ומצפים לראות מה יהא בסוף. הנוכחים הציעו לבחור שיתאסלם, אף אם אינו רוצה, כדי להציל את חייו. אך הבחור עמד בשלו בשתיקה, ולא ענה לשום אחד מהם. לבסוף עמדו כולם וקיללוהו קללות נמרצות מאוד. וכל אחד מהם התפלא ושאל את חבריו, אלו אנשים טיפשים וקשים הם היהודים. הלא כמעט ניטלת נשמתו ממנו, והוא עדיין נשאר עומד בשלו. מה יש בכך אם יתאסלם!?

הגוי הקיצוני דיבר עם חבריו הגויים, עוד דברי שקר וכזב, שלא היו ולא נבראו מעולם. וכך אמר, דעו לכם, היהודים משפיעים שנאה רבה בלב בניהם מקטנותם, על ידי שנותנים להם מגדנות וממתקים. ואחר שהילד טועם מהם, אומרים לו שיתכלל לצדדים. וכשהוא פונה לצדדים, לוקחים את ממתקים. וכשהילד שואל היכן הממתקים, עונים לו, נביא הישמעאלים לקח אותם ממך. ועל ידי זה נכנסת בלב היהודים מקטנותם, שנאה חזקה מאוד נגד אסלאם. ולכן כשהם כבר גדולים, הם שונאים את האסלאם שנאה חזקה, שאי אפשר להוציאה מלבם, אף אם יכה את המים במקל עד שייחמו (דבר שלא יתכן במציאות, כמו"כ היהודים לא יתאסלמו).

לבסוף עזבו את הבחור באמצע הדרך ונסעו להם. וכך נשאר הבחור לבדו באמצע הדרך, בארץ שממה, עוד כמה שעות, עד שמצא רכב אחר שהובילו למחוז חפצו בשלום. (בחירי סגולה עמי רפו)

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו ז"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

אק חכס בנן! ישאח אבי עס אנני
שאחה היא אנן אכאות שהילצים
עס הצמן יוצטים אטיין ולחפש
הספרי חכמי תימן וכן צוכרים
ויוצטים שנות של חו"ר תימן
צ"ע א. יו"ר שניצבה כולנו
אכאות בנינו שתאי ציתים
נאצט אבתי אנצפות יראים
ולאמי. אכ"י"ר

צחצוחי לישון

פּרסומי נִיסָא - מה שכיום
אומרים פּרסומי נִיסָא.

ברכת 'מלך טוב' פלוסה
למשפחת 'חצרנו' הנכבדה
לראש הולדת בנס נ"י. יה"ר
שיכנס בקריתו fe-אברהם
אבינו ויבדל לתורה, לחופה
ולמשפחה טובים

חכמי תימן

הרב אהרן מערפי זצ"ל

נולד בשנת ה'תרל"ג ביאכמת בני מנצור. למד תורה אצל אביו ר' יעקב זצ"ל ובעיקר אצל רבי סלימאן שרעבי זצ"ל שהיה אב"ד של הישוב. מרוב חשקו בתורה, נשא אשה רק בגיל עשרים ושלוש. הרבה בצדקה וחסד לעניים ולצרכי הקהילה. בהתחלה נתמנה כדיין ולאח"כ האב"ד ורבה האחרון של 'אכמת בני מנצור'. מפני ענוותנותו הגדולה היה מסרב לדבר על עברו והיה אומר 'מה שהיה היחי'. היה שייץ עיקרי ובפרט בימים נוראים. הציל יתומים משמד וניצל את קשריו הטובים עם האימאם לטובת אחיו היהודים. כשעלה ארצה סירב להתמנות לרב.

נפטר בכ"ז חשוון
ה'תשל"א

התודה...

לידידנו היקר והנכבד
נהג הקולנועית בהכנסת ספר
התורה בגנים

ה"ה **דוד פיטו** הי"ד
יה"ד שיאריך ה' ימיו בטוב
ושנותיו בגעמים, ויראה בני
גנים עוסקים בתורת האלדים
יראים ושלמים, אצ"ד

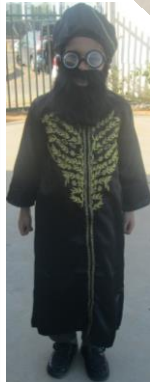
הברכה...

והשפע ממקור ברכה עליונה
בכל הגרעות האמורות בתורה
לעמלי מערכת העלון
הרה"ג **משוה רצאגני** שליט"א
רבני הת"ת שליט"א

הערות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
Nahari@enativ.com

תפארת בנים

תלמידי הת"ת הגיעו בתחפושות חיוביות, אין פרץ וכו',
לראות ולהתרגש... ביום פורמי זה בידחו הרבנים את
התלמידים. נוסף לזאת עשתה כל כיתה הצגה לשאר
תלמידי הת"ת. לאחר מכן התקיימו שירים וריקודים כאשר
לפתע הופיע זקן לשמח ולשמוח עמהם.

על הכתפיים של הרבנים

הרמב"ם מלמד את
מארי יוסף בן סאלם

בתקציר סיפור המגילה

האבות מבקשים על בניהם שאבדו הכרתם עקב
שהפריעו לרמב"ם ומארי יוסף בן סאלם ללמוד

מפנים ברסלבי שהתעלף מרוב ריקוד

בתהלוכת הכנסת
ספר תורה

משה רבינו
מסביר סוגיא
לרב עובדיה

קילוס הבורא יתגדל'

זכו בהגרלות המבצע
התלמידים היקרים
יהודה לוזבון ינאי נ"י
ובהגרלה הגדולה

אחיה

אברהם נ"י

יה"ד שיזכו לקלס לבורא
לעד ולעולמי עד

מתכוננים למבצע הבא!!